

Geleceğim e-dergi

Röportaj
Luděk Hřebíček
osman tuna gökgöz

Edebiyat nedir
ve edebiyatın
İngilizce
öğretimindeki
önemi nedir?
hüseyin uysal

Dile yeni sözcük
kazandırma
metin özdemir

Hızlı, Farklı ve
 İlginç:
Al-Sayyid Bedouin
İşaret Dili
mürat taha çağlar

İçerik

- 5** Edebiyat nedir ve edebiyatın İngilizce öğretimindeki önemi nedir?
Hüseyin Uysal

- 8** Dile yeni sözcük kazandırma
Metin Özdemir

- 12** Uluslararası yardımcı dil
Pınar Bağcı

- 16** Stalin'e göre dilin özellikleri
Emre Yağılı

- 22** Hızlı, farklı ve ilginç: Al-Sayyid Badouin İşaret Dili
Murat Taha Çağlar

- 26** Röportaj:
Ludek Hrebíček
Osman Tuna Gökgöz

dilbilirim

Türkiye'nin ilk ve tek magazinsel dilbilim portalı!

Dilbilirim e-dergi, Türkiye'nin
ilk ve tek magazinsel dilbilim
portalı dilbilirim.com
tarafından
aylık yayınlanan bir magazindir.

tasarım-düzenleme

dilbilirim.com

Dilbilirim e-dergi içerisinde yer alan yazıların hakları ve sorumlulukları yazarlarına aittir. Dilbilirim e-dergi içerisinde yer alan görsellerin telifleri üreticilerine aittir. Bu içerikler kullanılarak herhangi bir ticari amaç güdülmemektedir.

E-dergi içeriklerinde yer alan görsellerin ve logoların tüm hakları üreticilerindedir, herhangi bir ihlale sebebiyet verilmemektedir. Üreticiden gelen istege göre bu görseller ve logolar kaldırılacaktır.

Dilbilirim E-dergi'de yer alan reklamlar e-derginin yayınalanması aşamasında kirtasiye ve yazılım desteği veren sponsorumuza aittir. Bu reklamlardan herhangi bir gelir elde edilmemektedir.

Dilbilirim.com and **dilbilirim e-dergi** by **dilbilirim** are licenced under a **Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 3.0 Unported Licence**

Dilbilirim.com ve Dilbilirim e-dergi, Creative Commons BY-NC-ND aracılığı ile lisanslanmıştır. Bu lisansa sahip eserleri kopyalabiliyorsunuz, üzerinde değişiklik yapıp yenisini üretebilirsiniz.

Bu durumda sağlanması gereken üç koşul bulunmaktadır;

1. Eserin tüm kopyalarında eserin ilk sahibinin belirtilmesi,
2. Eserin hiçbir kopyasının ya da eserden üretilmiş yeni eserlerin ticari amaçlar doğrultusunda kullanılmaması,
3. Esere dokunulmaması ve özgünlüğünün korunması

Bu yazıyı okumak için engeliniz var mı?

Türkiye'de yaşayan
510.000
görme engelli
bu yazıyı hiç okuyamıyor.

Kalbini engelleme, engelleri kaldır.

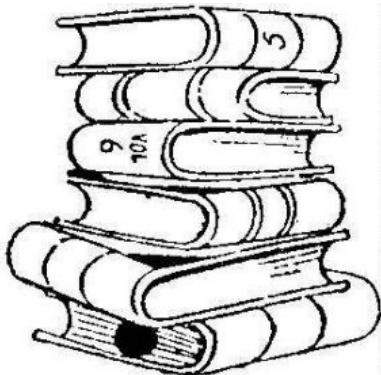

Edebiyat Nedir ve Edebiyatın İngilizce Öğretimindeki Onemi Nedir?

Hüseyin Uysal

Edebiyat Nedir ve Edebiyatın İngilizce Öğretimindeki Önemi Nedir?

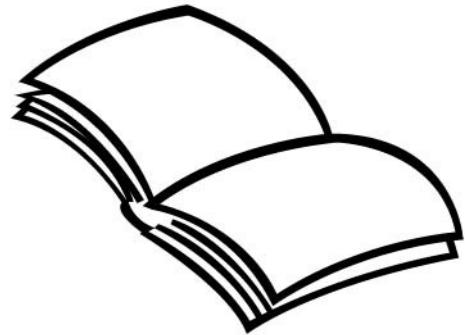
Hüseyin Uysal
huseyinuysal@gmx.com

Bu denemenin amacı, edebiyatın anlamını ve edebiyatın İngilizce dili öğretimine nasıl entegre edilebileceğini açıklamak ve bu konuda bazı bilgiler vermektedir. Başlıktan da anlaşıldığı gibi, makale iki ayrı konudan oluşmaktadır. İlk olarak 'Edebiyat nedir?' gibi sorulara felsefi bir yaklaşımla bazı açıklamalar getirmek istiyorum. Dolayısıyla çeşitli edebi kuramlardan faydalananlığım ve tanınmış bazı düşünürlerin fikirlerinden, çoğunlukla da İngilizce öğretimi (ELT) konusunda en uygun gördüğüm batı kökenli yazarlardan yola çıkarak bir edebiyat anlayışı geliştirmeye çalışacağım. İkinci olarak, Eğitim Fakültelerimizde ders olarak gösterilen 'Edebiyat ve Dil Öğretimi' derslerindeki sunumları temel olarak uygulama alanına yoğunlaşacağım. Buradaki amaç, 'Dil hatasızlık değil, akıcılıktır.' ifadesini ele almak ve dil öğretiminde bazı noktaları eleştirel bir yöntemle inceleyerek bu ifadeyi İngilizce Öğretmenleri olarak davranışlarımızı nasıl geliştirmeliyiz'e yönelik bir dizi önermelerle desteklemek ve böylece ders sürecine katkıda bulunmaktır.

Edebiyatın ne olup ne olmadığı konusunda birçok tanım ve bu konuya ilgilenen çok sayıda düşünce tarzı vardır. Bu konuda tanınmış birkaç düşünüre dikkat çekmede fayda olduğunu düşünüyorum. Aristo der ki: 'Taklit etme içgüdüsü insanoğlunda en eski zamanlardan beri mevcuttur ve yaratıkların en taklitcisisi olduğumuz ve ilk derslerimizi taklitle öğrendiğimiz için hayvanlardan ayrırlız.' O böylece dil edininimi taklit etme olarak görür ki bu da çocukların İngilizce öğretiminde drama, şiir ve kısa hikayelerden diyaloglar olarak uygulamaya geçirilebilir. Edebiyatın genel olarak ve basitçe 'yazınsal ürünler' olarak tanımlanmasına rağmen, ne tür yazınsal ürünlerin edebiyatın içine girdiği bir tartışma konusu olagelmiştir. Bu noktada, tür veya 'janr' dediğimiz kavram üzerinde konuşabiliriz. Yaygın bir görüşe göre, İngilizce öğretiminde kullanılabilecek türler, kısa hikayeler, şiirler, romanlar, piyesler ve hatta şarkılardır. Piyeslerin çocuklara ders içerisinde nasıl aktif bir rol aldırdığı ve dikkatlerini canlı tuttuğu bellidir. Edebiyat felsefesine gelince; edebiyat yaşamın kendisidir, yazarın iç yüzünü ve kültürü yansıtır. İnsan aklının hayal etme yetisi, edebiyatın hayatı anlamada bir yöntem olarak kullanılmasını sağlayan aracın ta kendisidir. Edebiyatın

hayati yansıtma özelliği ile dil öğretiminde kullanılması arasında ne gibi bir bağlantı vardır? Edebi metinler, gerçek hayatı var olan bazı karakterler ve olayları içinde barındırır ve okurlarına otantik bir materyal sağlarlar ve öğrenenin hayal gücünü uyaran ve ona duygularını paylaşmasına imkan tanır. Ayrıca edebiyat motive edicidir ve insanı bütün olarak eğitir ki bu onun sınıf içinde dış ortam arasında bir bağlantı kurabileceği ve saygı duyulan ve önemli bir yazıyı anlayabilme hissinin tadına varması anlamına gelir. Bunun yanı sıra, edebiyat yeni bir kültüre pencere açar (bkznz 'Tractatus logico-philosophicus' kitabının yazarı ünlü alman düşünür Ludwig Wittgenstein) ve bu da her halde öğrencilerin okuması ve öğrenmesi için kasıtlı olarak hazırlanmış olan metinleri okumaktan daha ilginç olacaktır. Edebi metinleri nasıl kullanabiliriz? Metinleri basit okuma için sadeleştirmek ve onları sınıfın yaş seviyesine göre drama aktiviteleri için diyaloglarla yeniden düzenlemek iyi bir fikirdir, böylece bu metinler öğrencilerin kullanması için daha uygun ve basit olacaktır.

Edebiyatın temel anlamı ve dil öğretiminde nasıl kullanılacağından bahsettiğten sonra, İngilizce öğretimi derslerine bir göz atmak ve onları ideal olıyla karşılaştırmak ve sonunda eşleşip eşleşmediklerine bakmak, eşleşmiyorsa neyin eksik olduğuna bakmak faydalı olacaktır. Eleştirmeye başlamadan önce, Türk eğitim sistemi ve Türk Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen yeni müfredat hakkında birkaç şey söylemek istiyorum. Öğretmenin sınıf içindeki rolüne bir bakalım. O sadece öğreten değil, aynı zamanda talimat veren veya çocuklara arkadaşlık eden ve İngilizcenin konuşulduğu bir ortam oluşturandır. Öğretimin ilk safhalarında, öğretmen erek dile çeviriler üreten ve taklit için bir model olarak davranışın destekleyici bir rol üstlenir. Daha öğrenciler

arasında başlayabilir ve öğretmen de konuşmalarını gözlemler. Şimdi Community Language Teaching Method hakkında konuşalım. Yabancı dil öğrenmenin temeli iletişimdir, bu yüzden konuşma ve dinleme yetilerinin üzerinde durmak yerinde olacaktır. Peki ya dilbilgisi? Gerektiğinde öğrencilerin fark edip sorması için okuma parçalarının ve dialogların içine yerleştirilmiş olması gereklidir. Dilbilgisel noktalarının öğretiminde Grammar Translation Method'da saplanıp kalınması tamamen gereksiz, faydasız hatta tehlikeli olacaktır. -ing soneki gibi terimler öğrencinin geniş ve kapsamlı düşünmesini engelleyecektir. Eğitimciler olarak geleneksel yöntemlerden kaçınmalı ve salt dilbilgisi öğretme kayısına düşmememiz gerekmektedir. Şu belirtmek gereklidir ki dil edinimi sıkılıkla bilişel ve bilinç dışı süreçler yardımıyla gerçekleşir. Çocukların dil ediniminde hiçbir açıklama, öğretme ve "I play, she/he plays, they play" gibi kalıplar yoktur. Bu bağlamda girdinin kalitesine vurgu yapmak istiyorum. Bu noktada edebi okuma parçaları otantik kaynak görevi üstlenir. Kelime öğretimine gelecek olursak, burada da yine hiçbir açıklama ve öğretme olmamalıdır. Onun yerine *lion*, *apple*, *home* gibi somut sözcükler flaş kartlar yardımıyla; *happiness*, *love*, *thought* gibi soyut sözcükler ise eş anlamlılıyla verilebilir, hatta mümkünse kendi hareketlerimizle canlandırılabilir, özellikle *to walk*, *to cry*, *to swim* gibi fiiller. Dolayısıyla kelimelerin türkçe karşılıkları yazarak öğretilmesi kesinlikle tavsiye edilmez. Dahası öğretmenin görevi olan doğru telaffuz verilmelidir. Eğer öğrenciler başlangıç evrelerinde bir kelimeyi yanlış öğrenirlerse bu hatayı düzeltmek daha zor olacaktır. Elbette konuşma yeteneğinin geliştirilmesi, dil öğrenmenin amacı olan iletişim için daha önemli ve en hayatı etmendir. Bu bağlamda öğretmen, öğrencilerini doğru sözdizimi ve telaffuzu

edindirmek için cesaretlendirmesi gereklidir. İşte tam burada sürekli geri dönüt vermelive hataları düzeltmeliyiz.

Sonuç olarak, İngilizce öğretimi derslerine edebiyatın entegre edilmesi, öğrencilerine 'gerçek dil'i göstermek isteyen öğretmenler için önemli bir araçtır. "Gerçek" ifadesini kullanarak, günlük İngilizcenin kullanıldığı orijinal okuma parçalarına dikkat çekmek istiyorum. Yani ekseriyetle İngilizce olarak yazılmış olan batıya ait yazıları kullanmayı tavsiye ediyorum. Dilbilgisi noktasına kısaca değinmek gereklidir, çok fazla açıklamalardan kaçınılmalıdır. Öğrencilerin dilbilgisi kurallarını kendilerinin bulmaları ve konuşma sırasında otomatik olarak kullanmalari beklenmelidir. Geri dönüt verme ve hata düzeltme telaffuz için önemlidir, dolayısıyla öğrenci yanıt verdikten hemen sonra geri dönüt verilmelidir.

